

[Kantovo vymezení pojmu vůči představě]

88-230

Kant vymezuje pojem (v *Logice*, 4596, s. 521) vůči představě. Každá představa se vědomě vztahuje na nějaký předmět. A jako taková je buď názorem (Anschiung) nebo pojmem (Begriff). Názor charakterizuje Kant jako jednotlivou představu (repraesentatio singularis), zatímco pojem je představou obecnou (repraesentation per notas communes) nebo představou reflektovanou (repraesentatio discursiva). Poznání je možné také pomocí názorů, ale poznání skrze pojmy se nazývá myšlení (cognitio discursiva). (V této chvíli necháme zcela stranou Kantovu charakteristiku, odlišující u každého pojmu jeho obsah, Materie a jeho formu. Materií, obsahem pojmu je předmět, Gegenstand – nikoliv Objekt. Formou je jeho obecnost.) Pro náš cíl je důležité, že nejenom pojem, ale také názor se vztahuje k předmětu, objektu, věci. Vzniká otázka, jak se to má se vztahem jazyka k představám, tj. názorům a pojmem, resp. se vztahem jednotlivých slov k nim. Je spojení slova (zvuku, nápisu) s názorem schopno založit význam slova nebo je snad totožné s významem slova? Jaký je pak rozdíl mezi významem ve smyslu názoru a významem ve smyslu pojmu? To, o čem mluvil Augustin anebo již Aristoteles, se týká především jednotlivin, konkrétních skutečností. V tom případě jde o význam názorný či názorový, nazírací či jak. Jak potom rozlišíme mezi představou, která postrádá distance (a vědomí distance) mezi představovaným a představujícím, což je názor, a mezi představou, která ustavuje takovou distanci a je si jí také vědoma, což je pojem? Můžeme se vůbec „pojmu“ zbavit? Můžeme nejen pojem pojmu, ale samu pojmovost pojmu postrádat, oželet? Obejdeme se bez užívání termínu „pojem“? A jak to prakticky provedeme?

14. II. 88